

Takto byly načrtnuty nejdůležitější otázky reformy. Zbývá ovšem více bodů rázu podřadnějšího. Co se jich týče, platí pro studentské fórum dvoji: nezabíhati do detailů tam, kde se jedná především o vyjádření názoru na celkový obrys reformy, a rozeznati, v čem může a snad bude míti studentský hlas váhu, a v čem je tento hlas zbytečný či nadbytečný. —

ZPRÁVY.

Slovo k mladé inteligenci. Profesor Jaroslav K a l l a b, který se svým přítomným i bývalým žákům zapsal nejen jako učitel právní vědy, nýbrž i jako filosofický a životní vůdce, byl zvolen pro tento rok rektorem Masarykovy university. Svoji instalační řeč skončil proslovem k akademickým občanům, který s laskavým jeho svolením otiskujeme, doufajíce tak přispěti k tomu, aby byl slyšen dále než jen ve slavnostní aule universitní

Mladí občané akademické obce Masarykovy,

snážil jsem se Vám ukázati ve své přednášce, že pro právníka je víra ve spravedlnost stejně důležitá, jako pro přírodovědce nebo filosofa víra v pravdu, a mohu dodat, pro medika víra v dobro. A to nejen pro nás zde, kteří jsme povoláni, abychom pěstovali a Vám tradovali vědu, nýbrž pro každého z Vás, kteří budete státi ve středu praktického života.

Neboť není přehrady mezi vědou a životem. Věda, která se odcizí životu, hyne, jako rostlina bez půdy, a na druhé straně život, to, co my dnes nazýváme lidským životem, není možný bez soustavného vědění, bez vědy. Proto nevěřte těm, kteří Vám budou hlásati, že v praktickém životě jde jen o osobní zájmy, že jest možný bez víry v pravdu, dobro, spravedlnost a bez služby jim. Není stejně možný, jako bez ní není možné vědecké poznání.

Jediná forma štěstí, kterou má každý z nás v rukou, jest štěstí plynoucí z vědomí splněné povinnosti. A Vaši povinností jest, abyste šli důsledněji za pravdou, hledali obezřetněji dobra, hájili nesmlouvavěji spravedlnosti, než mohou ti, kteří pro tuto práci nejsou vyzbrojeni věděním.

Je to též jediná cesta, jak inteligence překoná dnešní svou krizi a uhájí svého vynikajícího postavení v národě i v lidstvu.

A je to konečně jediná cesta, kterou můžeme dokonati dílo svého národního osvobození, osvobodíme-li se ještě od mravní lehkovážnosti.

Jen inteligence, která půjde touto cestou, je nám zárukou, že naše republika bude žiti, vzrůstat a vzkvétat.

K pochodu na této cestě Vám přeji mnoho síly, a hlavně velmi mnoho trpělivosti a vytrvalosti.

In memoriam. JUDr. Jaroslav Franěk, senátní president Nejvyššího správního soudu narodil se v Praze 22. července 1874 a zemřel tamtéž po delší nemoci 17. září 1927. Ke konci středoškolských studií byl přijat prof. Masarykem do semináře filosofického a po celou dobu vysokoškolských studií pečlivě jej navštěvoval. Po zkoušce dospělosti věnoval se studiu práv na české universitě v Praze. Zvláštní jeho zálibou bylo studium právní filosofie, národního hospodářství a cizích jazyků. Na popud prof. Bráfa ucházel se o studijní stipendium do Německa, kde po celý rok 1900 studoval na universitě v Berlíně a Lipsku. Potom vstoupil k pražskému místodržitelství, odkud jako vynikající právník byl povolán r. 1906 do ministerstva obchodu ve Vídni.

Státní převrat zastihl ho již v Praze, takže byl ihned povolán do československého ministerstva obchodu. Zde však dlouho nepobyv odešel k Nejvyššímu správnímu soudu, kde do své smrti působil. Nutno se zmíniti zejména o jeho pracích ve věcech stavebních, silničních a lenních, dále v záležitostech vyvazovacích, kterými se zabýval v době svého působení u místodržitelství v Praze. Největší však práce jeho té doby bylo propracování pražského nemocničního fondu na podkladě archiválních a jeho spolupráce při zřizování stavebních řádů. Před svým odvoláním do Vídně přispěl při překladu Jellinkovy »Státovědy«. Ve Vídni pracoval o radikovaných živnostech, živnostenských provozovnách a právu známkovém. Než vedle svého úředního působení zabýval se také otázkou menšinovou a byl jedním z ochotných spolupracovníků na tomto poli. Radil, pomáhal jak jen mohl. V té době byl také čelným členem českých spolků vídeňských.

Je zřejmo, že odborníku druhu Fraňkova byly svěřovány otázky nejtěžší, jak speciální, tak všeobecné. Byl častokrát dotazován na svůj názor ve sporných věcech, dal se přesvědčiti o opaku, ale ve věcech, které nestranně propracoval, stál na svém konečném úsudku. Pro svůj široký rozhled, dokonalé znalosti nejen práva a literatury naší, ale též cizí — k čemu mu pomáhala jeho prohloubená znalost cizích jazyků — byl dotazován na svůj názor ve věcech legislativních, což zvláště lze říci o lékárnickém zákoně. Jeho specialitou však bylo právo známkové a judikaturu N. S. S. v tomto směru postavil na zcela nové moderní základy. Není tedy divu, že při zpracování judikatury od roku 1918 do roku 1925 byl pověřen zpracováním judikátů všeobecné části, zvláště pokud se týče judikatury o § 6 o správním soudu. Taktéž byl požádán redakcí Slovníku veřejného práva čsl. o spolupráci a ač již nemocen, zpracoval heslo »Drogerie«. Přípravoval se na další hesla »Právo známkové« a »Živnostenské provozovny«, ale smrt vyrazila ho předčasně péro z ruky. Při jeho pohřbu promluvil I. president N. S. S. Dr. Hácha a za fakultu právnickou prof. Dr. Hoetzel. Oba řečníci vyzdvihli zvláště jeho velikou skromnost, všestranné vzdělání a soudcovskou nestrannost. Budiž mu zachována čestná pamět.

J. R. Jeništa

Georg von Below, slavný hospodářský a sociální historik německý světového významu zemřel ve Freiburgu i. B. koncem měsíce října t. r. Pocházel ze staré šlechtické rodiny usazené v Královci, kde se narodil r. 1858. Jeho otec Gustav byl generálním pobočníkem Fridricha Viléma IV. Prošel studii universit v Královci, Berlíně a Bonnu, kdež promoval také na doktora filosofie r. 1883. Z té doby pochází již první jeho větší práce »Entstehung des ausschl. Wahlrechts der Domkapitel«. Habilitoval se však na universitě v Marburce r. 1886, odkudž přešel jako mimořádný profesor r. 1889 do svého rodného města. Jmenováním řádným profesorem na universitě v Münsteru počíná se skvělá jeho cesta německými universitami, které závodí mezi sebou o jeho získání. Tak r. 1897 dostává se do Marburgu, r. 1901 do Tübingenu a konečně od r. 1905 působil ve Freiburgu in Breisgau. Když přišel do Freiburgu, předcházela ho pověst jednoho z nejslav-

nějších historiků hospodářských. Již r. 1889 vychází jeho první práce z nejdůležitějšího jeho oboru pracovního, totiž městských dějin »Entstehung der deut. Stadtgemeinde«, již brzy následují další základní kameny v novém dějepisectví městském. »Ursprung d. deut. Stadtverfassung« 1892, »Das ältere deutsche Städtewesen« 1898. V době 2. vydání této poslední práce (1905) již vzrostla sláva Belowova známým spísem »Territorium und Stadt« (1900). Below navázal na Maurerovu teorii o vzniku měst na podkladě občinných společenstev (»Markgenossenschaftstheorie«) a opravil ji v t. zv. teorii obecní (»Landgemeindetheorie«) Tím Below postavil se na první místa z dlouhé řady badatelů v dějinách městských a svůj oblíbený obor neopustil ani později. Zejména jeho malá, ale zhuštěná slavnostní přednáška »Deutsche Städtegründung im Mittelalter« (1920) proslavená při 800. výročí města Freiburgu i. B. přinesla nové výhledy, dosvědčující, že ani šedesátiletý Below neuzavírá se novým proudům. Vedle městských dějin byly to zvláště dějiny hospodářské (»Geschichte d. direkten Staatssteuern« 1890—91, »Verwaltung d. Mass- u. Gewichtswesens« 1893, »Problem der Wirtschaftsgeschichte« 1920) dosvědčující mistrné ovládnání látky. Úmrtím Belowa ztrácí nejen německá věda historická předního znalce dějin sociálních a politických, nýbrž je to ztráta postihující těžce a přímo světové dějiny hospodářské a tím i právní. Ča.

Sjezd mezinárodní asociace pro sociální pokrok. Mezinárodní asociace pro sociální pokrok konala ve dnech 13.—18. září t. r. ve Vídni své výroční zasedání, které bylo obesláno delegacemi z dvaceti zemí, mezi nimiž byla zastoupena i naše republika ministerským radou drem Brablecem. Sjezd zabýval se především zprávou o vztazích mezi pracovní dobou a pracovním výkonem. Šetření po stránce této provádí německá vláda za účasti i jiných států a přinese jistě mnoho zajímavého materiálu o racionalisci a jejich sociálních důsledcích. Sjezd zabýval se dále otázkou sociálních důsledků racionalisace, t. j. zdokonalení technické výroby a zhospodárnění pracovních metod, jak v průmyslu, obchodu a dopravě, tak i v zemědělství a v úřadech. Dále zabýval se sjezd otázkou pojištění proti nezaměstnanosti. Sjezd po slyšení zástupců z různých států, zejména z těch, kde jest povinné pojištění proti nezaměstnanosti zavedeno, vyslovil se jednomyslně pro pojištění proti nezaměstnanosti, připojené k ostatním odvětvím sociálního pojištění a zaručující existenční minimum v dobách krise osobám nedobrovolně nezaměstnaným. Konečně zabýval se také sjezd otázkou vlivu úvěrové politiky na nezaměstnanost, jakož i t. zv. rodninou politikou, která vedle jiných opatření především vyžaduje rozšíření sociálního pojištění nejen na pomoc v šestineděli a na nemocenskou podporu rodinných příslušníků, nýbrž i na poskytnutí vychovávacích příspěvků pro děti výdělku dosud neschopné. Dr. Jindřich

Slovanské právo na štýrsko-hradecké universitě. Profesor právnické fakulty ve Štýrském Hradci, Dr. jur. et phil. Heinrich Felix Schmid, zahájil dne 7. listopadu t. r. na tamní fakultě své přednášky o slovanských právních dějinách. Stalo se to slavnostním proslavením přednášky na téma »Národní, státní a církevní právo ve vývoji slovanských národů«. Je jistě velmi záslužné, že štýrsko-hradecká fakulta bude mítí čtení z tohoto oboru zastoupena známým odborníkem a doufáme, že posluchači její budou mu věnovati pozornost nijak menší, než naši na př. německému právu. Ča

Ze Sociálního ústavu Československé republiky. Podzimní přednáškové období zahájeno bylo dne 29. září t. r. schůzí, na níž referovali o sjezdu mezinárodního sdružení pro sociální pokrok Dr. Evžen Štern a Dr. Antonín Basch. Po referátě rozvinula se debata, již zakončil Dr. Winter sdělením, že všechny otázky na sjezdu projednávané bude sociální ústav projednávatí v komisích a výsledky jich práce předloží pak plénu sociálního ústavu. Dr. Jindřich,

K otázce edicí zákonů. Recepce veškerého právního řádu rakousko-uherského způsobila zejména v prvních dobách našeho státu nebyvalou potřebu edičních prací zákonných. Nešlo ovšem ponejvíce o pouhé přetisky zákonů, daleko větší obtíž spočívala v zaopatření spolehlivých překladů. V takovýchto případech, k nimž nutno přičísti i nové edice rozebraných nebo pozměněných starších zákonů, spočívala již v samotné činnosti ediční značná zásluha. Poněvadž pak po této stránce ani několika význačnými našimi edičními sbírkami není ještě, zejména v některých oborech, potřeba plně ukojena, a nové rozsáhlé zákonodárné práce našeho Nár. Shromáždění při největším urychlení dají na sebe ještě nějaký rok čekati, nutno i dnes stále vítati ediční činnost, doplňující dosavadní mezery.

Jinak však jest tomu, pokud jde o vydávání nových zákonů československých. Zde opatření autentického textu není samo o sobě nikdy značnější obtíž, uvážíme-li rychlé a poměrně levné vycházení Sbírký zákonů a nařízení. Na editora československých zákonů nutno proto klásti přísnější požadavek než pouhého otištění příslušné partie Sbírký. Zde nutno již klásti hlavní důraz na náležitý komentář podávající, pokud jde o zákon starší, alespoň hlavní judikaturu, u zákona pak nového alespoň vlastní výklad autorův. Jen takováto edice může přinésti veřejnosti příslušný užitek.

Že této zásady nebývá u nás vždy dbáno, přesvědčujeme se dosti často. Příkladem takové nevhodné edice, nemající nejmenšího významu, jest nám otisk zákona o nové úpravě fin. hospodářství autonomního, vydaný O. Kyprem v Karlíně. Ukvapenou touto edicí, neobsahující dokonce ani čísla příslušného zákona a nepodávající vedle výtahu z dův. zprávy nejmenší vysvětlivky, nepomůže se našim samosprávným pracovníkům, kteří totéž daleko levněji mohou si přečísti ve Sbírcé zák. a nař. Bylo by záhodno, aby proti takovému zjevům bylo pracováno jako proti věcem naprosto zbytečným, odvracejícím pozornost od prací vskutku cenných.

—jkt—

Zákon o pojištění v nezaměstnanosti v Německu. Dnem 1. října t. r. vešel v Německu v platnost zákon ze dne 16. července 1927 o pojištění v nezaměstnanosti. Zákonem tímto zřizuje se nová ústřední autonomní administrativa v pojištění, vláštíní ústav pro pojištění v nezaměstnanosti a pro zprostředkování práce, k němuž jako k ústředně připojují se dosavadní zprostředkovatelný práce. Ústav ten zabývá se zároveň kontrolou volby povolání a umísťováním učňů. Zprostředkovatelný práce mají býti rozděleny na sekce pro různá povolání. Ve všech stupních pojišťovacího systému musí býti zřízena organizace urovnávající spory. Nejvyšší instance jest připojena k ústřednímu ústavu právě zmíněnému. Ve správních orgánech zastoupeny jsou stejným počtem zástupcové vlády, zaměstnavatelů a zaměstnanců.

Dávky obsahují podporu v penězích, nemocenskou podporu pro nezaměstnané a různá preventivní opatření, související s potíráním nezaměstnanosti. Z pojištění vyloučení jsou dělníci zemědělstí a lesní. pokud jejich majetek nepřesahuje určitou výši nebo pokud zaměstnávání jsou na základě smlouvy služební trvajících aspoň 1 rok, dále také ti, kteří jsou u zaměstnavatele ubytováni nebo stravováni. Za určitých modalit vyloučení jsou z pojištění také dělníci rybářští a učňové, pokud jejich smlouva služební jest delší 2 let. Z pojištění jsou vyloučení dělníci, jichž roční výdělek přesahuje 3.600 M a soukromí zaměstnanci, jež mají vyšší příjem než 6.000 M. Vyňati z pojištění jsou pak také ti zaměstnanci, kteří jsou podobným způsobem pojištění u svého zaměstnavatele. Zaměstnavatel musí zaručiti výhodnější podmínky, než jaké poskytuje všeobecně platný zákon.

Podpora se uděluje za předpokladu, že nezaměstnaný hledá práci a že ji neodmítá, není-li mu poskytována nižší mzda, než v jeho oboru pracovním obvyklá, dále že nabízená práce odpovídá jeho tělesným silám a vzdělání. Tehdy, když nezaměstnaný pobírá podporu po dobu devíti

tydnu, nemůže odmítnout práci z toho důvodu, že práce ta neodpovídá jeho dřívějšímu zaměstnání nebo jeho odbornému vzdělání. Je-li někdo nezaměstnan na základě stávky nebo výluky, ztrácí nárok na podporu. Doba čekací, jíž jest třeba ztráviti v pojištění, aby vznikl nárok na podporu činí 26 týdnů. Doba ta musí uplynouti v roce, který předchází žádosti za podporu. Doba podpory činí 26 týdnů v 1 roce. Podpory jsou udíleny podle jedenácti výdělkových tříd, z nichž nejvyšší jest do 10 M. týdenní mzdy, nejvyšší nad 60 M. týdenní mzdy. Výše podpory jest odstupňována také podle výše rodinných příslušníků. Po dobu nezaměstnanosti je nezaměstnaný pojištěn nemocensky a v případě nemoci zastupuje nemocenské automaticky podporu v nezaměstnanosti.

Premie platí z polovice zaměstnanec, z polovice zaměstnavatel. V případě dobrovolného pojištění platí celou premií pojištěnec. Příspěvky vybírají nemocenské pojišťovny. Německý zákon zná rovněž pojištění proti částečné nezaměstnanosti. To však může býti povoleno jen ve zvláštních případech a podpora nesmí se mzdou za dny práce činiti více než pět šestin plné mzdy normálně dosažené. Dr. Jindřich.

Z celého světa právníckého. V rozpočtovém výboru podal ministr spravedlnosti zprávu o národnostních poměrech ve stavu soudcovském. Z celkového počtu 2770 soudců bylo národnosti československé 1877 (67·6%), německé 695 (25·1%), maďarské 121 (4·3%), ruské 51 (2·1%) a židovské 26 (0·9%). — Ve školním roce 1927/8 do zimního semestru bylo zapsáno na právnických fakultách v Praze 4045 posluchačů, v Brně 925 a v Bratislavě 885. — Podle posledních zpráv při jednání o systemisaci bylo systemisováno na fakultě právnícké pražské řádných míst profesorských 19, mimořádných 3, asistentských 3, na brněnské řádných 12, mimořádných 2, asistentských 1, na bratislavské řádných 7, mimořádných 5, asistentských 3. Ča.

Významná soutěž. Ministerstvo osvěty království SHS. vypsaló tři odměny po 2000 dinárech na nejlepší tři seminární práce týkající se království SHS. a podle možnosti přihlížející k vzájemným stykům československo-jugoslávským. Odměny mají býti udělovány vždy 28. října, poprvé r. 1928, a sice tak, že každé universitě, v Praze, Brně a Bratislavě by se dostalo po jedné ceně. Čin ministerstva osvěty SHS. zasluhuje si nejen vědeckého zaznamenání, nýbrž zvláště zvýšené pozornosti. Jest mnoho témat, jimiž zejména naši právníci by mohli závodit o získání těchto cen a jest nutno, aby významná snaha vzbudit zájem o otázky československo-jihoslovenské štědré podporované ministerstvem osvěty SHS. nalezla hojně odezvy v našich kruzích studentských, což bude také i nejlepším díkem SHS. Ča.

Nedovolená rychlost motorových vozidel. Zjišťování rychlosti motorových vozidel, jež má sloužiti za podklad trestního řízení pro přestupek § 46 min. nař. z 28. IV. 1910, č. 81 ř. z., jest otázkou značně spornou a pramenem stále nespokojenosti. Jest nesporno, že přesné, objektivní zjištění rychlosti by předpokládalo, aby měření se dalo na předem odměřené trati zkušenosou osobou pomocí stopek, případně dvěma osobami na začátku a na konci trati. Bylo-li by však jedině přípustno. aby podkladem trestního řízení pro přestupek § 46 cit. nař. bylo pouze takovéto měření, mohla by státní bezpečnostní správa s úspěchem stíhati jen nepatrný zlomek těchto přestupků, poněvadž ani četnictvo není vyzbrojeno stopkami. Naproti tomu však je všeobecně známo, že rychlostí 15 km za hod. pro jízdu v obcích jedině dle zákona přípustnou, t. j. rychlostí lehkého povozu, nikdo nejedzí a že minimální trpěná rychlost pro jízdu v obcích jest 20—30 km za hod. Jak tedy rychlost zjišťovati?

N. s. s. řeší tuto otázku naposled v nálezu ze dne 26. IX. 1927 čís. 16.919/26. Nález tento se značně liší na př. od nálezu ze dne 21. XII. 1925, čís. 23.147/24. (Viz Všehrd, roč. VIII., str. 42—43). N. s. s. totiž nevyhověl tentokrát stížnosti, které namítala, že nebyla zachována zásada objektivní pravdy, neboť naříkané rozhodnutí, jímž byl potvrzen

tresání nálezu I. stolice, zakládá se na udání četnického strážmistra, který rychlost automobilu vůbec neměřil, takže prý skutková podstata přestupku nebyla zjištěna. Stěžovatel tvrdil, že rychlost automobilu lze zjistit jen na základě přesného měření dvěma osobami zvláště zkoušebními pomocí stopek na trati předem vyměřené.

V nálezu se výslovně tvrdí, že způsoblost posouditi, zdali nějaké vozidlo překročilo rychlost lehkého povozu, nevybočuje z mezí obvyčejné zkušenosti a znalosti, jež je možno a nutno předpokládati u orgánů veřejné služby bezpečnostní. Mohl mít tedy úřad právek za prokázáno, že rychlost vozidla byla větší než 15 km/hod. když tento orgán odhadl rychlost nejméně na 40 km/hod.

Dle citovaného nálezu n. s. s. stačí tedy, aby skutková podstata byla prokázána, odhad rychlosti vozidla ve srovnání s rychlostí lehkého povozu. pšv

Ručení za škody z provozu motor. vozidel. Rozsah ručení pojištěnců za škody z provozu motorových vozidel byl pozměněn vládním nařízením ze dne 10. X. 1927, č. 156 Sb. z. a n. vydaným na základě § 12, č. 1. zákona ze dne 9. VIII. 1908, č. 162, ř. z. v tom smyslu, že pojištěnec musí hraditi sám škodu do výše 400 Kč zcela, při škodách vyšších 400 Kč 10% úhrnné škody, nejméně však 400 Kč, aniž má nárok na náhradu pojišťovatelem. — Úmluvou ovšem jest možno ještě zvýšiti rozsah škod, které musí hraditi sám pojištěnec.

Dosud, dle nařízení min. vnitra ze dne 28. X. 1908 č. 222 ř. z., byl zmíněný obnos vymezen částkou 100 Kč. pšv.

Ministr v souboji s poslanci. Tento útlulek četli jsme za doby vyborového projednávání rozpočtu v poslanecké sněmovně. Přirozeně, že nejednalo se ani o skutečný souboj, ani o souboj maďarský, jichž sebe menší věc nese ve vlasti jeho celou řadu, nýbrž proto, že jednalo se o československou republiku, o souboj slovní, a to na jedné straně byli opoziční poslanci a na druhé neúnavný ministr financí Dr. Engliš. Kdo sleduje činnost našeho správce státního pokladu, nemůže se ubrániti dojmu, že jest pravý muž na pravém místě. Ministr Engliš nehledě k tomu, že má vysoké odborné vzdělání, nevyhýbá se žádné debatě a jest ochoten kdykoli obhájití svá tvrzení a směrnice, jimiž vede pevně svoji finanční politiku. Názory poslanců dovede uvéstí na pravou míru a to jak v plenu sněmovny, tak ve výboru, vždy má po ruce takové důkazy, že musí nutně přesvědčiti každého. Jeho výklady jsou populární a vyvrácení jistá. Není jeho taktikou nechati kritiky své mluvití, co chtějí, a mysliti si, že důstojnost ministrova jest povznesena nad každou kritiku, jak bývá v některých parlamentech zvykem, bohužel nejřídliší vládním, nýbrž ministr Engliš všimne si každé kritiky, a jest viděti, že mu činí potěšení, může-li kritiku opravití, vadný názor vyvrátiti a na konec samy kritiky o své pravdě přesvědčiti tak, že kdyby opoziční poslanci neměli usnesení svého klubu za každou cenu proti rozpočtu hlasovati, neboť jsou v opozici a volební scud mohl by bděti nad porušením disciplíny, jistě by hlasovali pro rozpočet s celým srdcem svým. Je-li proto i náš ministr financí s opozičními poslanci v souboji, pak nutno i říci, že nejsou to tito, kteří vycházejí ze zápasu jako vítězi. dnk

Plenum nebo výbor. V rozpočtovém výboru poslanecké sněmovny pronesl dne 8. listopadu 1927 p. min. předseda Švehla obsáhlou řeč, důležitou zejména formulací problému demokracie a parlamentarismu, a dlužno zajisté vítati, že předseda vlády s takovou otevřeností se o těchto základních problémech vyslovil. Bezvýhradně priznání k demokracii, zdůraznění, že předseda vlády stejně jako každý jednotlivý poslanec přichází do parlamentu jediné z vůle lidu, o přen o jeho důvěru jest zvláště významné v nynější době, kdy tak často ozývají se pochybnosti, zda demokracie není principem překonaným. Rovněž odsouzení rozmanitých zjevů snižujících úroveň parlamentárního jednání

přichází včas, neboť dlužno přiznati, že dalo se v našem parlamentu mnohé, co odporuje nejprimitivnějším zásadám společenského styku, aniž by těm, kdož tak se probřešili, vzešla z toho dost malá újma. Tím ovšem nemíníme, že by každý poklesek proti zásadám slušného chování měl být snad hned trestán, záleželo by však jistě na parlamentu samém, i na veřejnosti, aby dala mnohým ze zákonodárců na jevo, že to co není přípustné v jiné slušné společnosti, nemůže být dovoleným prostředkem politického boje na půdě parlamentu. A tu octli jsme se u nejspornější části řeči pana předsedy vlády. Jednak z oněch nepěkných zjevů, jednak z domnělé antithesy, že v plenu sněmovním se pouze mluví, a to příliš mnoho, kdežto ve sněmovních výborech se pilně pracuje, dovozuje ministerský předseda, že práce ve výborech jest mnohem důležitější a ekonomičtější než ve sněmovním plenu. Zdá se, že při takovéto formulaci očitáme se v kruhu: Jsou rozmanité bouřlivé události ve sněmovně, jež nelze dosti odsouditi, skutečnou a jedinou příčinou, že úroveň parlamentního jednání poklesá, takže pak vláda důvodně přenáší těžisko zákonodárné činnosti do výborů a též povinnosti svých dbalí poslanci, kteří chtějí skutečně zákonodárné práci se věnovati, měli by činnost svoji vyvíjeti hlavně ve výborech, — či jest nesporný pokles úrovně jednání ve sněmovním plenu pouze následkem toho, že plenum jest vládou zanedbáváno a oposice vládou i vládními stranami přezírána, takže by pak bylo do jisté míry vysvětlitelné, že by oposice chtěla na sebe všelikými bouřlivými výjevy upozorniti? Domníváme se, že část viny bude na obou stranách. Hrubost a násilí nejsou ovšem odůvodněny nikdy a nemohou být ospravedlněny žádnou dialektikou o ochraně práv a zájmů, jež domnívá se, že takto jednájící poslanec hájí. Úroveň parlamentního jednání snižuje však i ten poslanec, jenž používá debaty, aby proslavil řeč, kterou by mohl v podstatě pronésti kdekoli jinde, avšak i celá vládní většina, jež pokládá za obzvláštní přednost, že často o velmi důležitém a sporném předmětu nepromluví za ni kromě zpravodaje nikdo, a na všechny námitky, podněty a návrhy oposice se vůbec nereaguje. Stálo by přece jen snad za pokus dosáhnouti zvýšení úrovně parlamentního jednání tím, že přenechala by se sněmovnímu plenu rozhodující moc a ne pouze formální sankce nezměnitelných návrhů, a nebylo by třeba s resignací uchylovati se do sněmovních výborů. To by ovšem vyžadovalo zcela jinou činnost, nejen od členů vlády, nýbrž i od všech poslanců. Tito nesměli by však pronášeti pouhé monology, vhodné jedině k tomu, aby s křiklavými titulky byly otištěny v orgánu strany řečníkovy, nýbrž museli by mluvíti skutečně k věci, a uměti vyvraceti předchozí řeči svých odpůrců. Že pak členové vlády objevují se v parlamentu poměrně zřídka, a ještě řídkěji tam mluví, nepodléhá žádné pochybnosti, zvláště pozorujeme-li, jak se věc má v mnohých státech jiných, kde každý ministr musí stále být pohotově, aby hájil svého resortu, kdežto u nás ujímá se nejčastěji slova jedině tehdy, když vládní strany se dohodly, že ministr má zodpověděti některou jimi podanou interpelaci, ježž osud jest ovšem již předem rozhodnut. Požadavek zvýšení úrovně parlamentního jednání byl by ovšem pouhou frází, kdyby jednalo se pouze o vnější formy parlamentního jednání a nedbalo se stránky věcné, významu, jaký jednání v parlamentu míti má a jakého též skutečně dosahuje. Aby se úroveň ta však povznesla, jest nezbytným předpokladem, aby uvolněna byla nynější tuhá, avšak jaksí jen mechanická kázeň klubovní, a poslancům vrácena ta volnost myšlení a rozhodování, jež jest nezbytným předpokladem každého zdárného jednání parlamentárního. To ovšem neznamená, že by každý jednotlivý poslanec měl provozovati politiku na vlastní pěst, nýbrž bylo by nutno, aby zvýšen byl smysl pro zodpovědnost, aby ukládal si každý sám více kázně, byť i nehrozila mu neustále ztráta mandátu, konečně, aby opuštno bylo známé stanovisko volebního soudu, umožňující politickým stranám zbavovati poslance mandátů podle své vůle. je.